

Handwritten notes and signatures in the top right corner of the right page.

ביום עברה

קשיים רבים בשבילנו, ובוודאי גם בשביל האנגלים, אם כי בכללותה השביעה העבודה את רצון שני הצדדים.

לאנגלים לא היה מבנה האירגון והטיפול בו נוחים ביותר. מוטב היה להם לעסוק עם סוכנים פרטיים שהבטיחו את עזרתם בעתיד תמורת סכום מסוים במזומנים. סוכנים שכירים כאלה היו להם בסוריה, וגם בארץ ניסו בראשונה למצוא סוכנים יהודים מסוג זה. רק לאחר שלא עלתה בידם להקים את האירגון בצורה כזאת, פנו לסוכנות.

האירגון שלנו לא היה לגמרי לפי טעמם; תמיד באנו אליהם בהצעות ובדרישות חדשות. לאנגלים היה האירגון הזה רק חלק קטן ממנגנון אדיר אשר כל פעולתו בבחינת "שמא"; אם יפעל כראוי בשעת הצורך, יביא תועלת מסוימת בהגהלת מלחמה, אך הוא לא יוכל לשנות את גורל אנגליה, ולאיש מביניהם לא היה לאירגון זה יחס אישי. אולם לנו היה המנגנון הזה משתו רציני ביותר. בו ראה כל אחד מן המשתתפים את התפקיד שלו יקדיש את חייו, אם תיכבש הארץ. נוסף לזאת אנו בחרנו לתפקיד מטובי אנשינו, שהיו מוכנים לתת את נפשם בבוא השעה. והם בחרו באנשים בעלי קשרים, המסוגלים "לרכוש" סוכנים מוסרי-ידיעות בלבנט ולמקח עליהם. ואם כי היו נבונים למדי להבין שעליהם להסתגל בעבודה אלינו, הרי בעצם נשארנו אותם האנשים...

מקור נוסף להתנגשויות בינינו היתה משטרת הארץ ויחסה לעבודתנו. האנגלים היו קשורים עם הבולשת והתייעצו איתה. הבולשת מצדה חששה וחשדה כי אנו נשתמש בסמכות, בתעודות ובמכשירים שניתנו לנו למילוי התפקיד הצבאי למטרות בלתי-חוקיות. ולכן רצו לדעת את שמות אנשינו והכתבות שלהם. כאשר חוסל האירגון, והקצין האנגלי בא לאסוף את מכשירי האלחוט, את המפות, ואת ספרות האימונים ונפרד מאתנו לשלום, נשמנו לרווחה.

משה דיין

מכתב למפקדה

הסוכנות היהודית לארץ-ישראל
המתלקה המדינית

ירושלים, ה'ז בפברואר 1942

קצנת ה. היקר,

בלי שאקטין את ערך הדברים שהישגנו בחודשים המעטים מאז התחלנו במפעלנו, חוש-בני שאין אנו מתקדמים כראוי בשימולב לזמן הקצר שברשותנו. כפי שהודגשתי פעמים מספר, יצטרך אירגונו לפעול, — אם יפעל בכלל — באביב הבא, וחושבני שבקצב השורר עתה בהתקדמותנו לא יהיו אנשינו מאומנים די הצורך כדי לפעול כראוי.

ה מ ס ר ה :

1. מטרותנו היא להקים אירגון שיהיה מורכב מיחידות בלתי תלויות שתוכלנה, בשעה הדרושה, לאסוף את הידיעות המבוקשות ולהעבירן למקום הדרוש. יש לאמן כל יחידה לפעול בפני עצמה, אך בשלב ההתכוננות צריך שתהיה תחנה מרכזית שתפקח על היחידות הללו. אם אפשר כדאי שיהיה מיקום מרכזי כזה על האירגון, בארץ או בשכ-נותה, גם אחריכך.

עדויות ותעודות / בימי אל-עלמיין

2. כל יחידה תהיה מורכבת מראש היחידה, סגן, שני עובדים ומקבצי-ידיעות אחד. ראש היחידה יהיה אחראי לפעולותיה, יארגן את אוסף הידיעות, יכירן ויכין אותן להעברה. העובדים יהיו אחראים לעצם העברת הידיעות באלחוט. תפקידם אי-עלמי. שהוא נראה כסבני בלבד יהיה קשה ביותר, כי יהיה עליהם לעבוד בתנאים מסוכנים מאוד. מקבצי-ידיעות יהיה אחראי במחזורו להקמת רשת מוסרי-ידיעות וסוכנים.

ה מ צ ב ה ק י י מ :

ביחס לחבר העובדים ליחידות אלו — הצעותיך נחות או יותר מתאימות. ביחס לאימון ולבכונות הכללית של האירגון אנו חושבים ששיטות האימון הקיימות הן בלתי מספיקות. נכון הדבר ש"ראשי היחידות קיבלו הדרכה בנושאים שונים ושיהיו שעורים נוספים", כפי שאתה כותב אלינו, אך שעורים אלה הם בלתי קבועים וההפסקות בין שעור לשעור גדולות מדי. כדי למלא את החסרון הזה אנו מציעים, שנוסף לשעורים הניתנים על ידם, נכין אנו תכנית לימודים ונאמן את האנשים בעצמנו. כאשר הזכרתי לך בשיחתנו, עומדים לרשותנו בארץ מספר אנשים שיוכלו לספק את התומר הדרוש. תכנית האימונים :

אימון "הראשים" והאחרים צריכה לכלול, לדעתנו, את הדברים הבאים :

1. ידיעה כללית של סוג האינפורמציה הדרושה (תזווח-צבא, חיבור אובייקטים צב-איים, אינפורמציה על התעשייה ועל הספקת צרכי אוכל, אינפורמציה פוליטית וכו').
 2. אימון מדויק ברכיב כוחות האויב וצידו, וכישר-הבחנה בין יחידות האויב השונות.
 3. קורסים טכניים — קריאה במפות, טופוגרפיה וכו'.
 4. אמצעי-קשר נוספים על האלחוט, קשר נוסף כזה צריך להיות מאורגן באופן מרכזי.
 5. ידיעה שלמה טופוגרפית וכו' של השטח בו תפעל היחידה.
- גם על ראשי היחידות וגם על מקבצי-ידיעות יהיה ללמוד את כל אלה. על ראשי היחידות יהיה לדעת, נוסף על-כך, כיצד לנהל את יחידותיהם בתנאים קשים. יהיה עלי-הם להמציא שיטת-קשר בינם לבין העובדים ובינם לבין מקבצי-ידיעות.
- על מקבצי-ידיעות יהיה להתחיל מיד בהכנת רשימה של "מוסרים" שיבואו בתשובון בגקודות החיצונית בשטח הפעולה. על העובדים יהיה ללמוד להעביר בתנאים קשים את מכשיריהם ממקום למקום, בסודיות ובזמן קצר. כמדין תגני מציע שיאומנו מספר עובדים שישימשו כריגורבה במקרה של צורך באחת היחידות. וכן, יש להגביר את יעילות אירגונו על-ידי אימון מספר אנשים שיוכלו להתחמש כגרמנים, איטלקים או תושבים מקומיים ולשמש כשליחים וסוכנים. אלה יאומנו במפורד ויבאו בקשר עם ראשי-היחידות ברגע האחרון.

צ י ו ד :

יש הכרח להתחיל בהכנת כל הציד הדרוש לאירגון וכמדין בהכנת מקומות סתר לתחבואו. הציד צריך לכלול בין היתר : בטריות, חלקים למכשירי אלחוט, צלמויות וסילם, כסף של אוצרות שונות, מפות, תלבושות ומדים גרמניים, איטלקיים וכו', נשק ותחמושת.

זוהי בקחים כלליים התכנית שאנו חושבים כראויה לביצוע. חושבני שזוהי הדרך היתירה להבטיח עבודה יעילה ומסודרת של המנגנון שאנו משתדלים להקים.

כדי להוציא לפועל תכנית זו אנו מציעים שמלבד משה דיין נקבל סמכות למנות עוד מדריך שיתן עם דיין יהיה אחראי לאימון ראשי היחידות ומקבצי-האינפורמציה. על דיין או על המדריך יהיה להיפגש עם ראשי היחידות לפחות אחת לשבוע.

שלך,

משה שרתוק